

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.  
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.  
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.  
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.



## Götheborgske

## SPIONEN.

---

 Lördagen, den 7 Junii, 1766.
 

---

Fortfättning om Swenska Climatets ej mindre fördelar, än olägenheter.  
(Se N:o 21.)

Jag nämnde förra gången om vår magre jordmån; en olägenhet, som friheten, alla konstners amma, skal wisseligen afhjelpa. Nu kommer jag til våre korte somrar, som dels hindra wissa wårter, at mogna uti Norden, dels affåra landtmannen alt hopp om mögelig upodling. Utomdes skola våre långe, mörke och kalle winter föröka våra behof, men göra tilgången tvåtydig. Måne icke nödwändiga pelswerk och andra kläder sätta mycken kostnad hos oss, och mycket arbete förut? Måste icke bostapen fodras större delen af året in uti husen? Icke winnes det ändemålet utan mycket släp. Måste icke en mängd af brånstle framskaffas antingen ur mossar eller stogar, för at hålla kropp och själ tillsamman uti vårt ojämförligen kalla luftstrek? Korteligen, arbetet är ousägeligt i Norden, och behofwen

3

oråkneliga;

oråfneliga; tiden är däremot så tillfuren, at man har om sommaren tråldom, och om wintren kan ske brist ej mindre på ljus, än wärma; hwar med olust, och snart odöswerwinneliga swårigheter, tyckas wara förbundne.

Det är wäl, at så tyckes allenast: andre tankar hysas af Författaren; och låta skäligen höra sig; stor sak i hwad ordning uptagne. Hwad ljuset angår; så påstås, at Norden har inget brist, utan öfwerflöd, på den oskatbara gåfwan. Våra ljusa sommar-nätter, våra långa skymningar, vårt härliga nordstken, och sjelfwe den glänsande snöden, ersätter ju, hwad solen wägrat öf. Icke wet jag, om detta bytet är så jämfadt och aspassadt, at mellangift ej tar swas. Til all lycka får Norden en ståtelig på sin sida. Hwad olägenhet medförer icke södra länders hetta, den wi liksom undanluper? Jag ryser wid åtancken af deras ormar, ohyror, gråshoppor, wattungfall och skafningar. Gemenligen plåges wi hwarken af regn eller torka. Wi hafwe hela året omwärling af wind och wäderlek: en sak, som både förnöjer, och lättar vår möda. Wi hafwe sommar och winter i behagelig tid; wåren altid glad, och hösten mindre lång och beswärlig. Så skal ock, owist af hwad orsak, vår landa-skötsel ej tar swa lika mycken tid, med södra werldens, efter säkre resandes berättelser. Men hwad gäller, at det kallare Climatet gynnar orkeslöshet och låtja? Så mycket mer, som allför litet antal af närningar är wåre landtmån förbehållet. Nej: försä-  
renheten



renheten intygar, at arbete tryter oß ingen års-  
 tid, fast ej alt år lika lönande; hwilket kommer  
 af andra orsaker. Här nämmer Författaren nå-  
 gra förmenta brister uti vår almänna hushål-  
 ning; och huru kan jag förbigå sådane? „Den  
 „ena näringen, säger han, måste hjälpa den an-  
 „dra, utan mycket och konstigt omswep. Med  
 „landtbruket kan ej gå fort, enär landtmannen  
 „är stängd ifrån andra näringar i allehanda yr-  
 „ken.“ Huru skola slögder blomstras, så lån-  
 ge de bindas wid wissa ställen? Man undrar  
 fördenkul, at landet kunnat så länge bestå, samt  
 at folkhopen ej mer aftaget, än som sedt, under  
 twång i näringar, och litet lönande släp, hwilket  
 fordna werlden kallade slafweri. När skal öf-  
 wertigelsen rödja weld och motstånd ur wägen?  
 Eller hwilken framtid får wäl den hedern och  
 lyckan, at med båtande rön ådagalägga, hwad  
 nytta selswe wintren tilskyndar en åferman, som  
 åger lof, at röra sina händer, aldeles efter be-  
 hag? Wi wele då, med Författaren, hwarken  
 beklaga Norbaggen, som har sin brödförg i suru-  
 skogen, eller bonden på Dahl, och flera ställen i  
 Sverige, som åter, om icke bark- och agne-blån-  
 dadt, åtminstone hafre-bröd undertiden. „När  
 „en människja mår wäl, behöfwe wi ej fråga  
 „efter, hwarmed hon leswer, mindre draga dår-  
 „af något skal til des heder eller wanheder, wäl-  
 „stånd eller uselhet, minst åtaga oß omsorgen  
 „för des diät.“

Numet medgifwer ej, at omständeligen uptaga

alt; och desutan är jag ingen journalist, utan  
 Spion. Det är icke min Skyldighet, at gifwa  
 besked om litet, eller mycket, utan at snappa up  
 märkeligen onda eller goda saker. En paradox  
 artikel om våre hittills helgade Fogar är i syn-  
 nerhet wärd et utdrag. „Det har waret wår  
 „lycka, säger Författaren, at naturen sself arbe-  
 „tat på deras ödeläggelse, genom Fogs-eldar,  
 „som itändas af åska; genom orcaner och storm-  
 „windar; genom undergräsningar af mulwador,  
 „eller andra händelser, dem inge lagar funnat  
 „förebygga.“ Nå, sår sådant anses för en  
 lycka, så faller mindre underligt, at låsa följande  
 öconomiska Fristermål: „Når det är bewisligt,  
 „at Fogen för tidernas swårhet, på många stäl-  
 „len i såderneslandet, intaget de rum, som for-  
 „dom utgjort åkerfält eller ångsmarker; så lærer  
 „jag aldrig kunna förmås, at blifwa gynnare af  
 „en för wårt åkerbruk så skadelig inkräktare.“  
 Widare mötes inkastet om Fogaernes outhärlig-  
 het, taget af våra bergwerk; och säger Förfat-  
 taren så: „Jag har redan påmint, at Fogen  
 „för deras skul kunde somligstädes tålas. Men  
 „om bergwerken skulle någon gång hinna med,  
 „at ödelägga alle sig tillfugne och helgade Fogar,  
 „och landet i des ställe fulkomligen upodlas; så  
 „lärer framtiden kunna säga, om i våra bergs-  
 „lagor skulle då finnas större eller mindre folk-  
 „numer, större eller mindre wålmåga, än nu.  
 „Det går härmed, som i många andra mål,  
 „at en del olågenheter, öfwer hwilka wi klage,  
 blifwa



„blifwa werkelige förmåner, när de närmare undersökas.“

Innan jag lemnar fogar och grufwor, bör jag utmärka någre tankar, rörande vår brist upå gyldne statter. Ho kan tala om guld, utan at tillika tänka på Spanien? Man skulle trodt, at Författaren mött infastet om guldbristen med Spanska uselheten; men en kårare grundsats ömar honom härwid. Twånget i Spanien öfverträffar guldet. „Det är owist, hörer jag, antingen Spanska wänmagten härrörer af des öfverflödiga guld- och silfwer-statter, eller af des bekanta stora ordentlighets och twång, uti hwilket snart alla des nåringar äro sjättrade.“

Slutet en annan gång.

## Stadsnyheter.

Man ser af Sundsta listorna, som för uplysta ögon tala något, at ojäm förligen mycket järn afgår från Pettersburg, och bräder från Wiborg: ej underligt, at dessa dyrbara köpmanna-waror ligga nu wåre Handlande til last, och at rörelsen i wår hamn är wid denna tiden owanligen liten. Det är en altsför kånbar och betänkelig omständighet, at, då Pettersburg årligen för ej utskapat öfwer 50000 Skeppund järn, inom et år nästan lika quantum afgädt ifrån samme hufvudstad, som från hela Sverige.

Beskrifning uppå den från Stockh. til  
 efterskrefne utrikes orter steddä ut-  
 stępning år 1765.

Östersjön.					Salt.	Sill.
Arensburg	=	=	=	=	300	
Curland	=	=	=	=	2370	
Dansig	=	=	=	=		340
Liebau	=	=	=	=	2080	82
Lifland	=	=	=	=	340	24
Narva	=	=	=	=	1850	18
Petersburg	=	=	=	=	1200	592
Riga	=	=	=	=	800	93
Kewel	=	=	=	=	1730	60
Windau	=	=	=	=	1450	30
Summa					12520	1239

	Bräder.					
	Halfbotn.	Schampl.	Enkla.			
Bellfast	=	=	=	95		4
Dansig	=	=	=	215		
Glensburg	=	=	=		175	
Greifswald	=	=	=			4
Hollstein	=	=	=	150		5
Königsberg	=	=	=			6
Köpenhamn	=	=	=	116	32	610
Kiehl	=	=	=			84
Lybeck	=	=	=	18	36	74
Pillau	=	=	=	70	300	502
Stralsund	=	=	=	6		268
Wolgast	=	=	=	2	90	20
Wismar	=	=	=	125	23	64
Summa				797	656	1641



Jag håller före, at dessa och dylika documenter, som gifwa så mycken uplysning om Swenska rörelsen, och med hwilka, en annan gång, kommer at fortsättas, förtjena mer än mycket annat, at för almånheten upwisas, fast anmärkningar häröfwer icke kunna just af hwar och en göras, mindre af mig förwäntas.

### Små Kyrko-tidningar.

Den 5 dennes dog Fru Prostinnan Jacobson, född Grundell, uti Lundbyn på Hisingen: lifledes Kyrkoherden uti Sibbarp, Herr Andreas Roselius, den 3 i samme månad.

### Rundgörelser.

Fjerde Delen af Urke-Biskopen Doct. Joh. Tillotsons utwalda Predikningar, äro nu från Trycket utkomne, och kunna respective Herrar Pränumeranter, ju för des heldre, låta afhämta sina exemplar hos Boktryckaren Joh. Georg Lange Junior. Alla fyra Delarna oimbundna kunna erhållas för 14 Daler S:mt.

En hwit Fruntimmers Entoilage = kappas finnes til köps. Utswenledes et litet parti Stedwatten, för billigt pris: säljaren nämnes mundteligen.

Inkommet är et parti Pyramonter- och spawatten: säljaren nämnes på Boktryckeriet.

Et behållet och wäl conditioneradhus och gård här i staden, wäl beläget och inrättadt, i synnerhet



Het för en Håndlande i spannemål eller framwa-  
ror, är til salu: närmare underrättelse fås mund-  
teligen.

Et parti båt-re och samre master komma, den  
13 dennes, igenom auction at försäljas uti Herr  
Petter P. Ekmans hus i masthugget, därest ma-  
sterna, uti des hamn, förut kunna beses.

Hos Herr Jacob Gabr. Brusewis, på Drot-  
ninge-gatan, finnes Pyramonter=Zelzer= och bitter=  
watten til köps, som, i förra weckan, med Step-  
paren D. A. Wit, ifrån Hamburg är ankommet.

I förleden wecka är inkommet godt Ängelst  
kött i tunnor, flåst i små fastager, och smör i  
sferdingar, som finnes til köps hos Herrar John  
& Benj. Hall.

Utbjudes til försälning et svart=foxet Morst  
sto, 8 år gammalt, 9 quarter, en och tre sjerde-  
dels tum högt, är ej allenast wackert, utan af-  
wen prägtigt at rida och föra, helst det hafwer  
en god stred och stark traf; utom des nog tjen-  
ligt til afwels, om så skulle behagas. Den som  
åstundar et sådant kreatur, som är at bese hos  
Herr Olof Nising på Konungsgatan, kan tillika  
med åqaren öfwerenskomma om priset, ju för  
des heldre, inän afresan st. er.

